

STRATEGIJA RAZVOJA KMETIJSTVA

mag. Marjeta Bizjak, MKGP

Lombergarjevi dnevi 2019

12. vinogradniški posvet, 5. 12. 2019

Resolucija: Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021

Predstavlja razvojno usmeritev slovenske pridelave in predelave hrane, ter povezanega podeželskega prostora in je podlaga za prihodnjo pripravo nacionalnih ukrepov ter Strateškega načrta Skupne kmetijske politike.

Resolucija zasleduje naslednje skupine ciljev:

- A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane
 - B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin
 - C. Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju
 - D. Horizontalni cilj: krepitev oblikovanja in prenosa znanja
-
- Resolucija izpostavlja pomen odpornosti sektorja, povezovanja kmetijskih pridelovalcev in živilstva ter krepitev verig.
 - Poudarja pomembnost ohranjanja obdelanega in poseljenega podeželja po celotnem ozemlju RS
 - Potreba po dialogu med mestnim in podeželskim prebivalstvom ter razumevanju vloge kmeta

Resolucija: Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021

- Resolucija odraža potrebo po stabilizaciji in zagotavljanju ustrezne ravni dohodka ter zmanjšanju odvisnosti od podpor.
- Daje poudarek pomenu **dualne strukture tako velikih kmetijskih gospodarstev in manjših kmetij.**
- Za uspešno pridelavo in predelavo hrane zahteva **iskanje sinergij in celostni pristop na področju finančne, okoljske, prostorske, regionalno razvojne, gospodarske, infrastrukturne, socialne, zdravstvene, znanstveno-izobraževalne ter drugih politik.**
- Opredeljuje potrebo po **modernizaciji in nadgradnji znanj, generacijski prenovi, ohranjanju interesa za kmetovanje ter umnem gospodarjenju z naravnimi viri** (voda, tla, zrak, biotska raznovrstnost).
- **Družbeni odnosi in pogledi na pridelavo hrane, kmetijstvo in podeželje se hitro spreminjajo.** Sodobni potrošnik, državljan in javnost pričakujejo, da bodo deležniki v verigi oskrbe s hrano ob aktivni vlogi države:
 - zagotavljali varno in kakovostno hrano ter ustrezno stopnjo samooskrbe;
 - varovali naravne vire in se ustrezno odzivali na podnebne spremembe;
 - ohranjali vitalno podeželje.

SKP po 2021 - Predlog uredbe o pravilih o podpori SKP v okviru strateških načrtov

- **EN STRATEŠKI NAČRT:** Na podlagi SWOT analize in ocene potreb v strateških načrtih SKP pripravijo intervencijsko strategijo, v kateri določijo količinske ciljne vrednosti in letne mejnike za doseganje devetih specifičnih ciljev.
- **Večja subsidiarnost,** v uredbi široko opredeljeni ukrepi (intervencije).
- **Preusmeritev politike k uspešnosti/smotrnosti** (na ravni države!).
- **Nov izvedben model:** skupni okvir spremljanja, kazalniki, letni mejniki, možnost odstopanja, sankcije; skupni okvir vrednotenja.
- **Splošni (3) in specifični cilji (9) opredeljeni.**
- **Obvezni minimalni ali maksimalni deleži sredstev za posamezne vsebine** (okolje in podnebje min 30 % EKSRP, LEADER min 5 % EKSRP, mladi kmetje, proizvodno vezane podpore).
- Možnost prenosa sredstev med I. in II. stebrom (15 %).

SKP po 2020

- 1. junij 2018: EK objavi **sveženj zakonodajnih predlogov za SKP po 2020**
- **Bistvena novost:** nov izvedbeni model oziroma strateško načrtovanje držav članic
- **Strateški načrt:** ukrepi **I. stebra** (neposredna plačila, sektorski ukrepi, npr. za čebelarstvo, za sektor vina) in **II. stebra** (ukrepi za razvoj podeželja) SKP
- Financiranje iz skladov **EKJS** (Evropski kmetijski jamstveni sklad) in **EKSRP** (Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja).

Finančna sredstva

- 2. maj 2018: EK sprejme predlog **večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027** v višini 1.135 milijard EUR
- za SKP **365 milijard EUR** :
 - 286,2 milijard za neposredna plačila in tržno cenovne ukrepe
 - 78,6 milijard za razvoj podeželja
- 5 % znižanje skupnega obsega sredstev za SKP v primerjavi s sedanjim obdobjem

Finančna sredstva – Slovenija

- Nacionalne ovojnice sredstev SKP so že vključene v zakonodajnih predlogih reforme SKP
- Skupna sredstva za Slovenijo za 7-letno obdobje:

1.657 milijarde EUR

→ 903 milijone EUR za neposredna plačila

→ 4,5 milijonov EUR za programe v čebelarstvu

→ 33,9 milijonov EUR za programe vinskega sektorja

→ 716 milijonov EUR za razvoj podeželja

○ V primerjavi s sedanjim obdobjem:

→ neposredna plačila, vinski sektor:
znižanje za 3,9 %

→ razvoj podeželja: znižanje za 15 %

→ čebelarstvo: povečanje s 383 tisoč
EUR letno na okoli 650 tisoč EUR

○ Slovenija je kritična do znižanja sredstev in
meni da je znižanje previsoko ter ne odraža
ambicij reforme SKP, saj ne zagotavlja
doseganje ciljev na področju kmetijstva.

Predlog uredbe o pravilih o podpori SKP v okviru strateških načrtov

EN STRATEŠKI NAČRT: Na podlagi SWOT analize in ocene potreb v strateških načrtih SKP pripravijo intervencijsko strategijo, v kateri določijo količinske ciljne vrednosti in letne mejnike za doseganje devetih specifičnih ciljev.

Večja subsidiarnost, v uredbi široko opredeljeni ukrepi (intervencije).

Preusmeritev politike k uspešnosti/smotrnosti (na ravni države!).

Nov izvedben model: skupni okvir spremljanja, kazalniki, letni mejniki, možnost odstopanja, sankcije; skupni okvir vrednotenja.

Splošni (3) in specifični cilji (9) opredeljeni.

Obvezni minimalni ali maksimalni deleži sredstev za posamezne vsebine (okolje in podnebje min 30 % EKSRP, LEADER min 5 % EKSRP, mladi kmetje, proizvodno vezane podpore).

Možnost prenosa sredstev med I. in II. stebrom (15 %).

CILJ: Spodbujanje pametnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja prehransko varnost

(1) Podpora vzdržnim dohodkom in odpornosti kmetij po vsem ozemlju EU za povečanje prehranske varnosti

(2) Krepitev tržne usmerjenosti in povečanje konkurenčnosti, tudi z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3) Izboljšanje položaja kmetov v verigah vrednosti

CILJ: Krepitev skrbi za okolje in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev EU

(4) Prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter k trajnostnim virom energije

(5) Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, zemlja in zrak

(6) Prispevanje k varstvu biotske raznolikosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

CILJ: Krepitev socio-ekonomskega razvoja podeželskih območij

(7) Privabljanje mladih kmetov in spodbujanje razvoja podjetništva na podeželju

(8) Spodbujanje zaposlovanja, rasti, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželskih območjih, vključno z biogospod. in trajnostnim gozdarstvom

(9) Izboljšanje odziva kmetijstva EU na zahteve družbe v zvezi z hrano in zdravjem, vključno z varno, hranljivo in trajnostno hrano, ter dobrobiti živali

Spodbujanje znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih

Časovnica

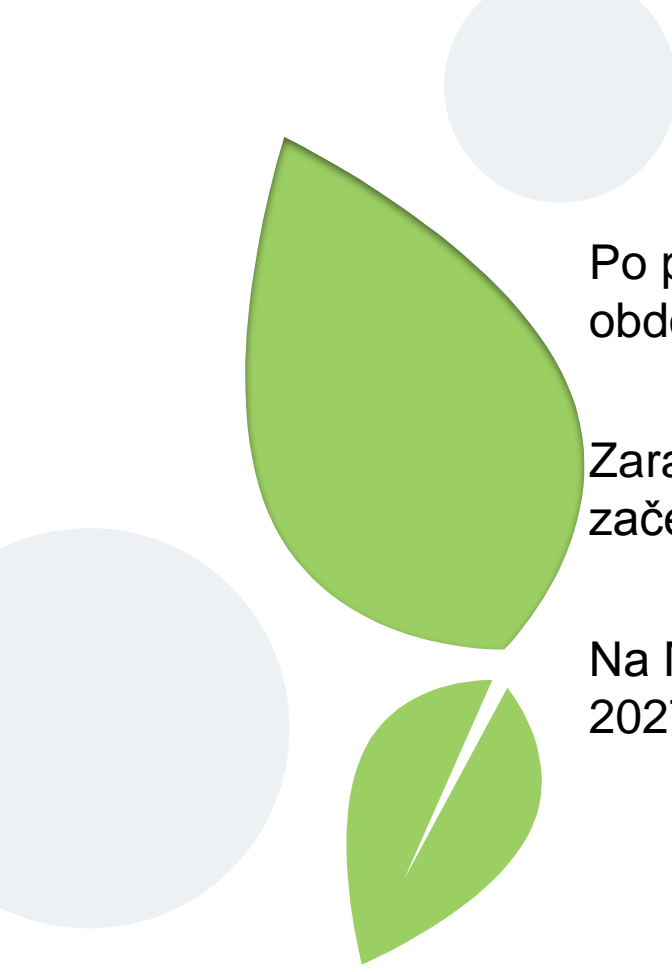
Od jeseni 2018 potekajo intenzivne razprave o zakonodajnih predlogih SKP v okviru delovnih skupin Sveta EU, Posebnega odbora za kmetijstvo in Sveta za kmetijstvo in ribištvo.

Na podlagi pripomb držav članic je Predsedstvo, sprva avstrijsko in nato romunsko, pripravilo predloge dopolnitev zakonodajnih predlogih SKP.

Pod finskim Predsedstvom se nadaljujejo intenzivne razprave in delo na zakonodajnih predlogih.

Pogajanja o finančnih zadevah potekajo ločeno v okviru pogajanj o Večletnem finančnem okviru 2021–2027, kjer do sedaj glede nacionalnih ovojnic za SKP še ni nobenih sprememb.

Po predlogu uredbe s 1. 6. 2018 bi naj Strateški načrt zajemal obdobje od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2027.

Zaradi zamika pri sprejemanju EU zakonodaje se zamika tudi začetek izvajanja reforme SKP.

Na MKGP potekajo priprave Strateškega načrta SKP 2021–2027, tudi v sodelovanju s partnerji.

Sektorske intervencije po 2020

- prispevek k ciljem SKP in sinergija z ostalimi ukrepi
- DČ v strateškem načrtu sama izbere/nastavi intervencije/ukrepe
- intervencije je potrebno upravičiti (analiza stanja → potrebe)

Obvezne v strateškem načrtu:

- **sadje in zelenjava** (le preko priznanih organizacij proizvajalcev!)
- **čebelarstvo** in **vinski sektor** (ni predpisane oblike sodelovanja)

Prostovoljne:

- za vse **druge sektorje**
- pogoj za izvajanje ena **organizirana oblika** (organizacija proizvajalcev, združenje organizacij proizvajalcev, združenje skupin proizvajalcev, medpanožne organizacije)

Financiranje:

- **sadje in zelenjava** – sredstva iz operativnega sklada OP + EU
- **čebele in vino** – sredstva dodeljena z EU predpisi
- **drugi sektorji** – sredstva se odštejejo od neposrednih plačil (največ 3% od NP)

Zakaj povezovanje?

Ker omogoča:

- racionalizacijo proizvodnje, pripravo blaga za trg, skladiščenje, prodajo
- znižanje stroškov na enoto proizvoda
- povečanje prihodka na ravni posameznega KMG
- večjo kakovost ponudbe ter učinkovitejšo pridelavo in prirejo
- stabilnejše poslovno okolje
- večjo odpornost v primeru kriz na trgu
- dostopnost do (posameznih) ukrepov kmetijske politike

Povezani lahko...

- načrtujejo in prilagajajo proizvodnjo povpraševanju (kakovost, količina, izenačenost ponudbe...)
- koncentrirajo ponudbo in prodajo pridelka članov
- izboljšujejo pogajalski položaj kmeta v verigah vrednosti

Sektorske intervencije po 2020 za vinski sektor – I.

- Predlog prehodne uredbe: obstoječi podporni program za vinski sektor 2019-2023 se uporablja do izteka programa !
- Ni še jasno ali se vsebine podpornega programa za vinski sektor vključujejo v strateški načrt že z 2021 (verjetno ne)
- Nižanje nacionalne ovojnice za vino za 3,9 % na 4,849 mio.€ letno

Sektorske intervencije po 2020 za vinski sektor – II.

Sektorski program ohranja obstoječe ukrepe

- a) prestrukturiranje vinogradov, IZVAJAMO IZ NACION.OVOJNICE
- b) prestrukturiranje predelovalnih kapacitet, IZVAJAMO V PRP
- c) **promocija na tretjih trgih in obveščanje potrošnikov v državah članicah,**
- d) sofinanciranje zavarovanja pred naravnimi nesrečami, IZVAJAMO – DRŽAVNA POMOČ
- e) zelena trgatev,
- f) destilacija stranskih proizvodov,
- g) stroški za vzpostavitev vzajemnih skladov. NE IZVAJAMO

(DČ lahko kadarkoli izbere enega ali več razpoložljivih ukrepov)

Turizem – Evropska gastronomska regija 2021

- Za namen promocije izkoristiti razglasitev Slovenije za EGR v letu 2021.
- Glavni cilj projekta je sodelovanje in povezovanje na področju pridelave hrane, gastronomije, gostinstva, turizma, kmetijstva, zdravja, izobraževanja in trajnostnih načel.
- **Priložnost za pridelke in proizvode višje kakovosti !**
- Cilj: postati prepoznavna destinacija z visoko kakovostno, inovativno, avtentično ponudbo hrane in vina, ki jo ustvarjajo ponudniki kakovostne hrane, ki svojo ponudbo temeljijo na lokalni raznolikosti in pridelavi, bogastvu narave in srčnosti.

Turizem – Turizem na kmetijah kot dopolnilna dejavnost

Dopolnilna dejavnost:

- Preko 18.200 registriranih dop.dejavnosti na 4600 kmetijah.
- Boljša raba proizvodnih zmogljivosti, izkoriščenosti delovnih moči, izboljšanje dohodkovnega položaja kmetij in novih delovnih mest na podeželju.

Dopolnilna dejavnost **turizem na kmetiji** se opravlja na preko 1000 kmetijah:

- Največja zastopanost izletniških kmetij (479 dejavnosti), turističnih kmetij z nastanitvijo je 468, 95 vinotočev in 32 osmic.

Turizem – finančne vzpodbude PRP 2014-2020

Razvoj turizma na podeželju se podpira v okviru PRP 2014 do 2020 preko ukrepov za vzpostavitev zelenega turizma:

- ukrep, namenjen razvoju nekmetijskih dejavnosti na podeželju;
- ukrep sodelovanje, ki lahko preko spodbujanja kratkih verig in lokalnih trgov ter socialne diverzifikacije dejavnosti na kmetiji prispeva tudi k razvoju turizma;
- ukrep predelava oz. trženje kmetijskih proizvodov omogoča **sofinanciranje naložb v predelavo** kmetijskih pridelkov na teh kmetijah, **ureditvi degustacijskih prostorov ter prostorov, namenjenih trženju**;
- Ukrep CLLD – LEADER s svojo pestrostjo projektov prav tako lahko spodbuja razvoj zelenega turizma

HVALA ZA POZORNOST

